

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ
ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КУ «МІСЬКИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ»
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД №71
ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»

«ВИШИВАНОЧКА»

номінація «Дидактична гра»

**Творча група педагогів
КЗ «ДНЗ №71 ВМР»
Керівник: Артемчук Валерія Феодосіївна,
вихователь-методист
«спеціаліст вищої категорії»
тел. (067) 424-97-56**

**м. Вінниця
2018**

Авторський колектив КЗ «ДНЗ №71 ВМР»:

Артемчук Валерія Феодосіївна, вихователь-методист, Медвідь Наталія Іванівна, вихователь, Лівіцька Наталія Леонідівна, вихователь, Химера Вікторія Степанівна, вихователь, Шульц Ольга Миколаївна, вихователь, Бритавська Людмила Миколаївна, вихователь.

Артемчук В.Ф. Вишиваночка. Дидактична гра/ В.Ф.Артемчук, Н.І.Медвідь, Н.Л.Лівіцька, В.С.Химера, О.М.Шульц, Л.М.Бритавська – Вінниця: КЗ «ДНЗ №71 ВМР», 2018 – 20с

Рецензенти:

Лимаренко Н.Г – завідувач КЗ «ДНЗ №71 ВМР»
Голубчик Т.О. – завідувач КЗ «ДНЗ №15 ВМР»

Запропонована дидактична гра спрямована на реалізацію завдань художньо-естетичного, пізнавального та логіко-математичного розвитку. Граючи в дану гру діти мають можливість поглибити свої знання про характерні ознаки традиційної української народної вишивки на прикладі рушників, ознайомитись з видами українських рушників та особливостями регіональної клембівської вишивки. Діти навчаться створювати візерунки за мотивами традиційної української народної та регіональної клембівської вишивки на рушниках, користуватися схемами, удосконалять навички лічби та вміння орієнтуватися на площині.

Гра сприяє розвитку почуття симетрії та ритму, виховуванню інтересу до декоративно-прикладного мистецтва - вишивки, естетичного сприйняття світу.

Рекомендована для дітей старшого дошкільного віку.

ВСТУП

Усе починається в дошкільному віці. Саме в дитинстві формується уявлення про довкілля, накопичуються знання та закладаються основи духовності та загальнолюдської культури. Однією з важливих галузей культури українського народу є декоративно-прикладне мистецтво, яке надзвичайно багате й різноманітне. Воно свідчить про високу духовну культуру українського народу, про споконвічне прагнення до краси, розповідає про багатство рідного краю, традиції місцевого населення.

Декоративне мистецтво відповідає інтересам дітей дошкільного віку. Знайомство дошкільників з красою формує естетичний смак. Сприяє художньому вихованню, розвитку естетичних переживань та перших естетичних суджень.

Найкращі зразки народного мистецтва допомагають виховати у дітей почуття національної гідності, викликають інтерес до творів мистецтва, пробуджують власні творчі сили. Виховання дітей на традиціях народної естетики сприяє тому, що вони починають виявляти інтерес до народного мистецтва, рідної культури і збагачувати матеріальні та духовні цінності.

Знайомство дошкільників з творами народних майстрів повинно здійснювати під час різних форм роботи, зокрема під час ігрової діяльності. Дидактична гра «Вишиваночка» спрямована на поглиблення знань дітей про характерні ознаки традиційної української народної вишивки, ознайомлення з видами рушників та особливостями регіональної клембівської вишивки, розвиток композиційних навичок створення візерунків.

Завдання:

Долучити дітей до чарівного світу народного мистецтва - вишивка. Поглибити знання дітей про характерні ознаки традиційної української народної вишивки на прикладі рушників. Ознайомити з видами українських рушників та особливостями регіональної клембівської вишивки.

Вчити створювати візерунки за мотивами традиційної української народної та регіональної клембівської вишивки на рушниках. Розвивати композиційні навички створення візерунків традиційної української народної вишивки за характерними особливостями елементів орнаментальних сюжетів (рослинний, геометричний, зооморфний) та виду рушників. Вчити моделювати візерунки за мотивами регіональної клембівської вишивки. Збагатити уявлення дітей про симетрію, ритм, колорит.

Удосконалювати навички лічби та вміння орієнтуватися на площині. Розвивати дрібну моторику руки, вміння працювати зі схемами, естетичний смак, творчі здібності, почуття симетрії.

Виховувати інтерес до творів декоративного мистецтва, естетичне сприймання світу, бажання створювати власні художні образи в процесі творчої діяльності.

Ігрове завдання:

1. Добирати необхідні елементи за характерними особливостями елементів орнаментальних сюжетів та виду рушника.
2. Викладати візерунки клембівської вишивки за схемою.

Ігрові правила :

1. Обирати елементи тільки певної групи орнаментальних сюжетів та виду рушника.
2. Візерунки за схемою викладати швидко та точно.
3. Виграє той, хто не допустив помилок.

Ігрові дії :

1. Слухати і викладати.
2. Слухати і показувати.

3. Дивитися і викладати.
4. Запам'ятовувати та відтворювати.
5. Добирати необхідні елементи.

Кількість учасників: від 6 до 10 дітей.

Результат гри:

1. Діти розрізняють види орнаментів (рослинний, геометричний, зооморфний) та види рушників (весільний, рушник - утирач, рушник - стирач, рушник - росяночка, рушник – грайлик)
2. Вміють створювати візерунки за мотивами традиційної української народної та регіональної клембівської вишивки.
3. Орієнтуються в кольорах та елементах різних візерунків орнаментальних сюжетів.
4. У дітей удосконалені навички лічби та вміння орієнтуватися на площині.

Матеріал:

1. Набори елементів орнаментальних сюжетів: рослинного та зооморфного (мал.1), геометричного (мал.2) за мотивами традиційної української народної вишивки.
2. Схеми для викладання візерунків за мотивами регіональної клембівської вишивки:
  - 15 шт. – схеми для точного викладання (мал.3)
  - 12 шт. – схеми - половинки (мал.4)
  - 12 шт. – схеми на заміну кольору (мал.5)
3. Набори мозаїки для викладання візерунків за мотивами регіональної клембівської вишивки. (мал..6)
4. Силуети рушників 20см х30 см для викладання візерунків за мотивами регіональної клембівської вишивки. (мал.7)
5. Силуети рушників 35см х 15см для викладання візерунків за мотивами української народної вишивки. (мал.8)
6. Ілюстрації різних видів рушників.

7. Зразки різних видів візерунків за мотивами традиційної української народної та регіональної клембівської вишивки.

8. Інформаційна довідка: види орнаментальних сюжетів, види рушників, особливості клембівської вишивки.

Опис технології виготовлення матеріалу:

1. Набори елементів орнаментальних сюжетів рослинного, зооморфного геометричного за мотивами традиційної української народної вишивки виготовлені з фетру. За допомогою вишивки нитками «муліне» зроблені прожилки на листі, вишиті півники, з'єднані смужки геометричного орнаменту. Окремі деталі з'єднані за допомогою клею.

2. Силуети рушників 35см x 15см для викладання візерунків за мотивами традиційної української народної вишивки зшиті з «канви» та фольги.

3. Силуети рушників 20см x30 см для викладання візерунків за мотивами регіональної клембівської вишивки виготовлені шляхом ламінування канви.

4. Набори мозаїки для викладання візерунків за мотивами клембівської вишивки виготовлені з ламінованого фоміарану.

Мал.1 Набори елементів рослинного та зооморфного орнаментальних сюжетів

Мал.2 Набори елементів геометричного орнаментального сюжету

Мал.3 Зразки схем для точного викладання візерунків за мотивами клембівської вишивки

Мал.4 Зразки схем – половинок для викладання візерунків за мотивами клембівської вишивки

Мал.5 Зразки схем на заміну кольору для викладання візерунків за мотивами клембівської вишивки

Мал.6 Набори мозаїки для викладання візерунків за мотивами клембівської вишивки.

Мал.7 Силуети рушників для викладання візерунків за мотивами клембівської вишивки

Мал.8 Силуети рушників для викладання візерунків за мотивами традиційної української народної вишивки.

І БЛОК

«Склади візерунок»

Мета: поглибити знання дітей про характерні ознаки традиційної української народної вишивки на прикладі рушників. Вчити створювати візерунки за мотивами традиційної української народної вишивки на рушниках. Розвивати композиційні навички створення візерунків традиційної української народної вишивки за характерними особливостями елементів орнаментальних сюжетів: рослинний, геометричний, зооморфний. Збагатити уявлення дітей про симетрію, ритм, колорит. Удосконалювати навички лічби, орієнтування на площині. Розвивати мислення, пам'ять, зорову орієнтацію. Виховувати інтерес до створення орнаменту.

Попередня робота: вихователь ознайомлює дітей з особливостями елементів орнаментальних сюжетів рослинного, геометричного та зооморфного за мотивами традиційної української народної вишивки під час роботи в народознавчому куточку та інших форм роботи.

«Розклади елементи»

Вихователь пропонує дітям розкласти всі елементи на три групи та назвати кожну групу.

Ускладнення:

Дітей об'єднують в групи по кілька чоловік. Виграє команда, яка швидше і правильно розкладе всі елементи

«Я назву, а ви покажіть»

Вихователь називає елемент певної групи. Спочатку геометричної, потім рослинної чи зооморфної, а діти показують і називають до якої орнаментальної групи належить елемент.

Ускладнення:

Вихователь називає елементи з різних груп орнаментальних сюжетів в довільній послідовності..

«Викладіть як я»

Вихователь викладає візерунок певної орнаментальної групи чи об'єднує елементи груп, а діти викладають в себе і називають орнаментальний сюжет. (Мал.9)

Ускладнення:

Вихователь викладає візерунок лише з однієї сторони, а діти викладають з обох сторін

«Подивись, запам'ятай і виклади»

Вихователь викладає візерунок. Діти спостерігають. Потім вихователь рахує до п'яти і забирає свій візерунок. Діти викладають по пам'яті.

Ускладнення:

Вихователь показує вже викладений візерунок. рахує до п'яти і забирає. Діти викладають по пам'яті.

«Склади візерунок»

Вихователь пропонує дітям викласти візерунок певної орнаментальної групи за визначений час. (Мал.10.)

Ускладнення:

Вихователь пропонує викласти візерунок з певним елементом.

Вихователь пропонує викласти візерунок з певною кількістю елементів.

«Слухай і викладай»

Дана гра проводиться за принципом слухового диктанту. При цьому використовується вся площа силуету рушника по довжині. Вихователь називає елементи рослинного та зооморфного орнаментальних сюжетів і місце його розміщення, а діти викладають. Наприклад: посередині три троянди, ліворуч від троянд три пелюстки, праворуч від троянд три пелюстки, вверху троянд 2 голуби, внизу під трояндами 1 велика калина і дві маленьких і т.д. (Мал.11)

Ускладнення:

Використовується вся площина силуету рушника по ширині. Слуховий диктант проводиться з елементами геометричного орнаментального сюжету. Наприклад: одна широка червона лінія, три тонких чорних ліній, одна широка чорна лінія, дві ребристі червоні і т.д.

«Роби разом»

Дітей об'єднують у пари. По черзі діти виконують роль ведучого. Спочатку одна дитина викладає візерунок зі свого краю, а інша спостерігає і викладає зі свого. Потім вони міняються ролями.

Ускладнення:

Вихователь називає обов'язкові елементи для візерунка для кожного ведучого.

Мал.9. Гра «Викладіть як я»

Мал.10. «Склади візерунок»

Мал.11 «Слухай і викладай»

II БЛОК

«Види рушників»

Мета: ознайомити з видами українських рушників. Вчити створювати візерунки відповідно до виду рушника. Удосконалювати композиційні навички створення візерунків. Розвивати почуття симетрії, ритму. Виховувати інтерес до традицій українського народу.

«Рушник - росяничка, рушник – грайлик»

Вихователь демонструє ілюстрації із зображенням рушників: рушник - росяничка, рушник – грайлик. Пояснює їх призначення. Пропонує дітям назвати відмінності у елементах. Спочатку діти викладають рушник – росяничку, потім рушник – грайлик.

Ускладнення:

Діти створюють візерунки за бажанням або в залежності від своєї статі.
(Мал.12)

«Рушник – утирач, рушник – стирач»

Вихователь демонструє ілюстрації із зображенням рушників: рушник – утирач, рушник – стирач. Пояснює їх призначення та разом з дітьми називають відмінності у візерунках (відрізняються насиченістю ліній та їх розміщенням). Пропонує дітям викласти візерунки за зразком вихователя.

Ускладнення:

Діти створюють візерунки за принципом слухового диктанту. (Мал.13)

Вихователь називає вид рушника, а діти створюють візерунок. (Мал.14)

«Дерево життя»

Вихователь знайомить дітей з одним із ведучих рослинних символів у прикладному мистецтві – «деревом життя». Демонструє ілюстрації, пояснює його значення та структуру. Демонструє найбільш поширений в українській вишивці і близький за своє композиційною структурою до «дерева життя» мотив «вазон».

Пояснює на яких рушниках найчастіше можна зустріти. Спільно з дітьми визначають його структуру. Пропонує дітям викласти мотив «вазон» за зразком вихователя. (Мал.15)

Ускладнення:

Діти створюють мотив «вазон» самостійно, добираючи елементи.

«Весільний»

Вихователь демонструє ілюстрації із зображенням весільних рушників, пояснює їх призначення. Пропонує дітям назвати елементи візерунка весільного рушника, а потім дітям викласти візерунки.

Ускладнення:

Діти створюють візерунки за принципом слухового диктанту.

«Відгадай»

Вихователь називає елемент, який відноситься до певного виду рушника, а діти називають вид рушника і викладають його візерунок.

Ускладнення:

Вихователь називає вид рушника, а діти його елементи

«Хто найкращий»

Вихователь називає певний вид рушника, а діти викладають візерунок. Той, хто виконає швидше і правильно отримує фішку. Гра продовжується, поки не пригадають всі види рушників. По закінченню гри діти рахують свої фішки. У кого їх найбільша кількість, той отримує нагороду «Кращий знавець рушників».

Мал.12 «Рушник - росяничка, рушник – грайлик»

Мал. 13 Рушник – утирач

Мал.14 «Рушник – стирач»

15 «Дерево життя»

Мал.

III БЛОК

«Клембівська вишивка»

Мета: ознайомити з особливостями клембівської вишивки: технікою виконання, кольоровою гамою, елементами. Вчити моделювати візерунки за мотивами клембівської вишивки. Розвивати вміння користуватися схемами, удосконалювати навички лічби. Виховувати інтерес до декоративно-прикладного мистецтва рідного краю.

«Виклади візерунок»

Вихователь демонструє ілюстрації із зображенням клембівської вишивки. Знайомить дітей з особливістю техніки виконання вишивки та кольоровою гамою.

Кожній дитині пропонується схема за якою дитина повинна викласти візерунок. (Мал.16, 17,18) За командою діти починають викладати. По мірі того, як дитина виконує завдання їй пропонується інша схема.

«Доповни візерунок»

Кожній дитині пропонується схема на якій зображена лише одна половина візерунка. За командою діти викладають зображену половинку та її симетричну частину. (Мал.19,20)

«Зміни колір»

Кожній дитині пропонується схема візерунка на якій вказано зміну кольору деяких елементів на інший. За командою діти починають викладати візерунок, замінюючи колір.

Ускладнення до ігор:

1. Дітям пропонують схеми з більшою кількістю елементів.
2. На викладання відводять певний час.

«Придумай візерунок»

Вихователь пропонує дітям уявити себе майстрами клембівської вишивки і створити власні візерунки, використовуючи ілюстрації зі зразками візерунків клембівської вишивки.

Ускладнення:

1. Створюють візерунки за уявою.
2. На викладання відводять певний час.

Мал.16,17 «Виклади візерунок»

Мал. 18 «Виклади візерунок»

Мал.19 «Доповни візерунок»

Мал.20 «Доповни візерунок»